

Kai įmonė nebegali sumokėti skolų ir jos veikla nutraukiama.

Ką turėtumėte apie tai žinoti:

- Sąvokos bankrotas ir nemokumas vartojamos apibūdinant teisinę procedūrą, kai įmonė neturi pakankamai išteklių visiems savo finansiniams įsipareigojimams kreditoriams padengti. Dėl šių dviejų terminų gali kilti tam tikra painiava, nes kartais jie vartojami pakaitomis. Taip yra Europos lygmeniu, kur tiek bankrotas, tiek nemokumas reiškia tą patį reglamentą dėl **tarptautinio nemokumo** (norėdami sužinoti daugiau, spauskite [čia](#)). Vis dėlto šių teisinių terminų vartojimas gali skirtis priklausomai nuo nacionalinės teisės.
- Įvykus bankrotui ir pradėjus įmonės **nemokumo procedūrą**, tai paprastai susiję su dideliais sunkumais ir neaiškumais nukentėjusiems darbuotojams, darbo taryboms ir profesinėms sąjungoms, kurios atstovauja darbuotojų interesams. Bankrutuojanti / nemoki įmonė gali būti skolinga išorės kreditoriams, pavyzdžiui, finansų įstaigoms (pvz., bankams), tiekėjams ir nuomotojams, be kita ko, dalinius arba visiškus mokėjimus už nesumokėtas skolas. Tuo pat metu įmonė, kaip darbdavys, gali turėti vidinių skolų darbuotojams, jeigu ji neišmokėjo dalies arba viso darbuotojams priklausančio darbo užmokesčio ir atlyginimo. Kadangi procedūros metu įvairūs kreditoriai reikš reikalavimus, labai svarbu, kad darbuotojų reikalavimai būtų apsaugoti.
- **Darbdavio nemokumo** atveju darbuotojai ir jiems atstovaujančios įstaigos turėtų gerai žinoti **Direktyvą 2008/94/EB dėl darbuotojų apsaugos jų darbdaviui tapus nemokiam**.
- Direktyvoje numatyti **būtiniausi standartai, susiję su darbuotojų reikalavimais** nemokiam darbdaviui. Valstybės narės turi paskirti **garantijų instituciją**, kuri perims neišmokėtus reikalavimus dėl darbo užmokesčio, ir turi nustatyti išsamias taisykles dėl garantijų institucijos veikimo (norėdami sužinoti daugiau, spauskite [čia](#)).
- Taip pat svarbu žinoti, kad, siekiant užtikrinti **vienodas sąlygas visiems darbuotojams**, valstybėms narėms neleidžiama nei nustatyti minimalios darbo sutarties trukmės, nei išskirti terminuotų sutarčių ar agentūrinių darbuotojų.
- Kalbant apie **valdžios institucijų dalyvavimą**, kai kuriais bankroto ir (arba) nemokumo atvejais nemokumo ir (arba) prevencinio restruktūrizavimo specialistas bus paskirtas trečioji šalimi (paprastai administratoriumi arba likvidatoriumi).
- Nemokumas gali būti susijęs su visa grupe, bet gali apimti ir tik tam tikrus juridinius asmenis, priklausančius kontroliuojančiai įmonei. Ši aplinkybė ypač svarbi EJT ir (arba) EŽTK, nes jų veiklos sąlygoms nebus daromas toks pat poveikis.

- Bankrotas gali būti susijęs su **kolektyviniu atleidimu iš darbo, įmonės uždarymu**, o kai kuriais atvejais – **perėmimu**.

Jūsų misija –...

- Numatykite įmonės bankrotą / nemokumą, nustatydami įmonės krizės požymius. Stenkitės stebėti įmonės ar grupės ekonominę ir finansinę padėtį bei perspektyvinę plėtrą. Naudokitės profesinių sąjungų ištekliais ir informacija šiuo klausimu Europos ir nacionaliniu lygmeniu.
- Surinkite visą informaciją, padedančią suprasti ne tik ekonominius bankroto aspektus, bet ir galimus "paslėptus" vadovybės motyvus.
- Nustačius bankroto procedūrą, jūsų vaidmuo taip pat yra:
  - Užtikrinti, kad darbuotojai būtų apsaugoti dėl jų darbo sutarčių tęstinumo.
  - Užtikrinti, kad darbuotojams būtų priimtinos sąlygos, ar įmonės gali tęsti veiklą bankroto metu.
  - Užtikrinti, kad būtų laikomasi darbuotojų reikalavimų, pavyzdžiui, dėl darbo užmokesčio ir atlyginimo.
- Taip pat patikrinkite, kaip jūsų nacionalinėje teisėje įgyvendinama Direktyva 2002/74/EB, iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 80/987/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su darbuotojų apsauga jų darbdaviui tapus nemokiam, suderinimo: pavyzdžiui, valstybės narės gali nustatyti, kad direktyva netaikoma papildomoms įmonių pensijų sistemoms. Jos taip pat turi galimybę apriboti garantijų institucijos atsakomybę dėl sumos ir laiko. Tačiau jos turi apimti ne trumpesnę kaip trijų mėnesių darbo sutarties laikotarpį iki nemokumo dienos – šis minimalus laikotarpis gali būti ne trumpesnio kaip šešių mėnesių referencinio laikotarpio dalis.

Laiko matrica

Valdymo įsipareigojimai

Europos darbo tarybos SE darbo tarybos

- Jei gandai pasitvirtina ir pradedama nemokumo procedūra, kuri dėl savo galimo poveikio gali būti svarbi Europos darbuotojams, centrinė vadovybė privalo kuo greičiau informuoti EWC arba SE WC (žr. numatomą sprendimą).

Vietos darbuotojų atstovavimas

- Jei gandai yra gerai pagrįsti ir numatyta procedūra, vietos vadovybė privalo kuo greičiau informuoti vietos atstovus (žr. numatomą sprendimą). Jei poveikį patiria daugiau nei viena šalis, tokia informacija turėtų būti koordinuojama ir pateikiama per tą patį laikotarpį. Tai ypač susiję su bankroto / nemokumo procedūros poveikiu paveiktoms šalims ir vietinėms vietoms.

Darbuotojų atstovai valdyboje

- Jei gandai pagrįsti, vadovybė turėtų kuo anksčiau informuoti valdybos narius apie nemokumo procedūrą, jos priežastis ir visus planus, kurie turi įtakos darbuotojams.

Darbuotojų teisės ir veiksmai

Europos darbo tarybos SE darbo tarybos

- Kai tik pasirodo, kad gandai gali turėti tam tikrą pagrindą, EJT / EJT DK nariai turėtų supažindinti vadovybę su jau gauta informacija ir paprašyti papildomos informacijos, įskaitant, jei reikia, oficialią informaciją ir pasirengimą konsultacijoms su EJT / EJT DK. Tai galima padaryti per eilinį susirinkimą arba per savo Atrankos komitetą, sekretorių, pirmininką ar kitą atstovą tarp susirinkimų.
- Susisiekite su savo profesinių sąjungų koordinatoriumi ir Europos profesinių sąjungų federacija, kad užsitikrintumėte išsamią visų susijusių profesinių sąjungų informaciją ir pradėtumėte rengti bendrą profesinių sąjungų atsakymą.

Vietos darbuotojų atstovavimas

- Kai tik gandai gali pasirodyti turintys tam tikrą pagrindą, vietos darbuotojų atstovai turėtų supažindinti vadovybę su jau gauta informacija ir paprašyti papildomos informacijos, įskaitant, jei reikia, oficialią informaciją ir pasirengimą konsultacijoms. Tai galima daryti per reguliarius vietos darbuotojų atstovų organų posėdžius arba per jų sekretorių, pirmininką ar kitą atstovą tarp posėdžių. Tai taip pat gali daryti

pavieniai profesinių sąjungų valdytojai arba atitinkamai šaliai atstovaujantys EWC/SE WC nariai.

- Bet kokia vietos lygmeniu gauta informacija turėtų būti sistemingai dalijamasi su kitų šalių EJT / SE WC nariais.

Darbuotojų atstovai valdyboje

- Darbuotojų atstovai turi prieigą prie privilegijuotos informacijos, nes valdyboje jie turi prieigą prie tokios pačios informacijos kaip ir kiti akcininkų atstovai ir turėtų būti susipažinę su bendrovės finansine padėtimi. Jei pasklido gandai apie galimą nemokumo bylą, kuri gali paveikti bendrovę, ir apie tai dar nebuvo pranešta valdybai, šį klausimą galima iškelti kitame susirinkime. Jei vis dėlto tokia informacija jau buvo perduota valdybai, EJT, vietos darbuotojų atstovams ir (arba) profesinių sąjungų pareigūnams gali būti siunčiami signalai, kad iš tiesų rengiamasi tokiam restruktūrizavimui.

Profesinių sąjungų veiksmai

Europos darbo tarybos SE darbo tarybos

- Susisiekite su atitinkama ETUF: patikrinkite ir vadovaukitės visais galiojančiais ETUF elgesio kodeksais ir (arba) politika, taikoma nemokumo procedūros atveju, ir (arba) bet koku anksčiau sudarytu tarptautiniu pagrindų susitarimu ar panašiu konkrečiai įmonei skirtu dokumentu.
- Surinkite informaciją apie priežastis, dėl kurių gali būti pradėta nemokumo procedūra: Ar tai pinigų srautų nemokumas (įmonė neturi pinigų atsiskaityti, bet turi turto), ar balanso nemokumas (paties turto nepakanka skolai padengti). Pastarasis atvejis gali turėti blogiausių pasekmių, nes dėl jo įmonė gali būti likviduota.
- EJT koordinatoriai turėtų glaudžiai bendradarbiauti su ETUF ir EJT nariais atitinkamose šalyse

Vietos darbuotojų atstovavimas

- Gandai gali būti pagrįsti arba nepagrįsti: gali prireikti pirminių pokalbių su susijusiais darbuotojais. Darbuotojų atstovai taip pat gali patikrinti viešą informaciją internete (spaudoje, įmonės interneto svetainėje...).

Darbuotojų atstovai valdyboje

- Kai kuriais atvejais profesinių sąjungų pareigūnai gali turėti įgaliojimus bendrovės valdyboje. Jei taip nėra, labai svarbu palaikyti glaudžius ryšius su darbuotojų atstovais, kurie yra valdyboje. Tai leis greitai patikrinti gandus ir, jei jie pasitvirtintų, pasirengti tolesniems veiksams (žr. tolesnius grafiko skyrius).

Valdžios institucijų vaidmuo

Europos darbo tarybos SE darbo tarybos

- Šiame etape valdžios institucijų vaidmens nėra. Tačiau galite informuoti save apie galimai taikytiną nacionalinę teisę ir apie tai, kuris teismas gali turėti jurisdikciją iškelti bankroto bylą. Bylos turėtų būti nagrinėjamos valstybės narės, kurioje sutelkti pagrindiniai skolininko interesai, teismuose.

Vietos darbuotojų atstovavimas

- Šiame etape valdžios institucijų vaidmens nėra. Tačiau galite pasidomėti savo šalies nacionaline teise ir skirtingais nemokumo procedūros etapais.

Darbuotojų atstovai valdyboje

- Jei poveikis vietos darbo jėgai yra didelis, kaip dažnai būna nemokumo procedūros atveju, darbuotojų atstovai valdyboje gali būti pasirengę prašyti vadovybės informuoti valdžios institucijas.

Further reading and resources

BANKROTAS

Directive 2008/94/EC on the protection of workers in the event of the insolvency of their employer

Kategorija: Teisinis

Kalba: Anglų kalba

BANKROTAS

Strengthening workers' voices in cases of insolvencies: guidelines and recommendations "more Democracy at work still needed" Elaborated by Syndex Europe, PCG-Project Consult GmbH and GLTPS.

Organizacija (-os): ETUC

Kategorija: Sąjungos vadovai

Kalba: Anglų kalba

